

Informatīvais ziņojums
par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

1. Ievads

2003. gada 17. novembrī pieņemtās direktīvas 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (turpmāk – direktīva 2003/98/EK) 11. panta pirmā daļa paredz, ka dokumenti ir pieejami atkalizmantošanai visiem iespējamiem tirgus dalībniekiem un ka līgumi un citas vienošanās starp valsts sektora iestādēm, kuru rīcībā ir dokumenti, un trešajām personām nedrīkst piešķirt ekskluzīvas tiesības uz informācijas pieejamību atkalizmantošanai.

Direktīvas 2003/98/EK 11. panta otrā daļa paredz izņēmumu no vispārēja noteikuma par ekskluzīvas vienošanās slēgšanas aizliegumu. Proti, ir atļauts piešķirt ekskluzīvas tiesības, bet tikai tāpēc, lai sniegtu pakalpojumus sabiedrības interesēs.

Savukārt noslēgtās un spēkā esošās ekskluzīvās vienošanās, kas saskaņā ar direktīvas 2003/98/EK 11. panta otro daļu neatbilst minētajam izņēmumam, izbeidzas, beidzoties termiņam, uz kuru tās noslēgtas, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2008. gada 31. decembrī. Minētās direktīvas prasības ir ieviestas ar 2005.gada 22.decembra likumu „Grozījumi Informācijas atklātības likumā”, kas stājās spēkā 2006.gada 1.februārī un papildināja Informācijas atklātības likuma Pārejas noteikumus ar 5.punktu.

Pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumu (2001.gada 13.februāra Ministru kabineta sēdes protokols Nr.7, 34.§ un Tieslietu ministrijas sagatavotā informācija pielikumā), 2001.gada 7.augustā starp Tieslietu ministriju un SIA „Lursoft” tika noslēgts līgums Nr.PA 110/2001 (turpmāk – Līgums), kur cita starpā ietverta vienošanās, kuru iespējams var vērtēt kā tādu, kas atbilst ekskluzīvas vienošanās definīcijai, t.i., Līgumā tika iekļauts noteikums, atbilstoši kuram Tieslietu ministrija apņēmas Uzņēmumu reģistra datus neizplatīt caur internetu un neslēgt līgumus ar trešajām personām par šo datu izplatīšanu, ja vien tas netiek saskaņots ar SIA „Lursoft”.

Tieslietu ministrija veica esošās situācijas analīzi, noskaidrojot ieinteresēto pušu, tajā skaitā Eiropas Komisijas, viedokli minētajā jautājumā. Situācijas izpētes gaitā tika saņemti atšķirīgi viedokļi par Līguma noteikumu atbilstību direktīvai 2003/98/EK. SIA „Lursoft” sniegtajā atbildē pauda viedokli, ka Līgums nesatur tādus noteikumus, kas atbilst ekskluzīvas vienošanās definīcijai direktīvas 2003/98/EK izpratnē. Savukārt Eiropas Komisijas sniegtajā atbildē (atbildes vēstule pielikumā) tika norādīts, ka Eiropas Komisijas uzskatā Līgumā ietvertā vienošanās šķietami satur ekskluzīvas vienošanās noteikumus.

NAV KLASIFICĒTS

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

*Deklasificēšanas pamatojums: TM 23.03.2026. vēstule Nr. 1-10/994
I.Stafecka 17.04.2026.*

Nemot vērā Eiropas Kopienų dibināšanas līgumā noteikto Eiropas Komisijas kompetenci vērtēt Eiropas Savienības dalībvalstu praksi, ieviešot ES normatīvos aktus, Tieslietu ministrija veica nepieciešamos priekšdarbus, lai sagatavotu priekšlikumus par Ministru kabineta turpmāko rīcību. Viedoklis par turpmāko rīcību ir balstīts uz secinājumu, ka Līguma normas ir iespējams vērtēt kā tādas, kas atbilst ekskluzīvas vienošanās definīcijai direktīvas 2003/98/EK izpratnē, tādēļ ir nepieciešams rast risinājumu, lai nodrošinātu direktīvas 2003/98/EK prasību pilnīgu ievērošanu. Ja nerisina jautājumu par direktīvas 2003/98/EK prasību pilnīgu pārņemšanu un ievērošanu, pastāv pamatots risks, ka pret Latvijas valsti tiks ierosināta pārkāpuma procedūra un lieta Eiropas Kopienų tiesā par direktīvas 2003/98/EK neieviešanu praksē. Nelabvēlīga tiesas sprieduma rezultātā pret Latvijas Republiku ar materiālo atlīdzinājumu prasībām var vērsties indivīdi un Eiropas Komisija. Indivīds, kas uzskata, ka Līgums Nr.PA 110/2001 ir skāris ar direktīvu 2003/98/EK viņam paredzētās tiesības, piemēram, komersants, kuram tādejādi liegtas tiesības veikt komercdarbību, uzglabājot un izplatot valsts iestāžu rīcībā esošus datus, vai personas, kas uzskata, ka šāda pakalpojuma ekskluzivitāte ir ietekmējusi tā cenu, var vērsties pret Latvijas valsti ar tai nodarīto zaudējumu atlīdzības prasību (zaudējumiem jābūt reāliem, nevis iespējamiem). Savukārt Eiropas Komisija finanšu sankcijas var noteikt tikai ar brīdi, kad netiek izpildīts Eiropas Kopienų tiesas spriedums par Eiropas Savienības tiesību pārkāpumu. Turklāt šo sankciju pamatotība jāapstiprina ar atsevišķu Kopienų tiesas spriedumu, kurā konstatēta iepriekšējā sprieduma neizpilde. Tātad teorētiski pastāv iespēja, ka var tikt noteikta Kopienų budžetā iemaksājama soda nauda par pārkāpumu. Nemot vērā sankciju aprēķināšanas metodikas sarežģītību, pašlaik nav iespējamas precīzi noteikt iespējamo soda naudas apmēru. Parasti soda nauda tiek noteikta ar aprēķinu, ka valsts ir spiesta veikt maksājumus, kas pārsniedz tās summas, ko valsts iegūst (ietaupa) neieviešot ES normatīvos aktus.

Turklāt šāda rīcība no valsts puses nenodrošinās progresīvu informācijas atkalizmantošanas risinājumu.

2. Līguma novērtējums

Līgums ir noslēgts uz 10 gadiem, t.i. līdz 2011.gada 7.augustam. Tieslietu ministrijas ieteiktais risinājums attiecas tikai uz tiem pasākumiem, kas veicami Līguma darbības laikā. Saskaņā ar Līguma noteikumiem SIA „Lursoft” par saviem līdzekļiem izstrādā valsts iestādei datorizētu uzņēmumu reģistrācijas automatizēto sistēmu (turpmāk – Sistēma), pilnveido to un administrē. Apmaiņā par minēto Sistēmas izstrādi un uzturēšanu valsts ir piešķīrusi SIA „Lursoft” tiesības izmantot Sistēmā uzkrātos datus saviem komerciālajiem mērķiem, tai skaitā pārdot trešajām personām par pašu noteiktu cenu. Savukārt valsts apņemas Sistēmā iekļautos datus (izņemot skenētos dokumentus) neizplatīt caur internetu komerciālos nolūkos, kā arī neslēgt līgumus ar trešajām personām par

DIENESTA VAJADZĪBĀM

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

šo Sistēmā esošo publisko datu izplatīšanu caur internetu komerciālos nolūkos, ja šāda vienošanās nav saskaņota ar SIA „Lursoft”.

Pastāv iespēja izbeigt Līgumu, tādā veidā izbeidzot arī šo Līgumā iekļauto ekskluzīvo vienošanos. Taču jāņem vērā sekojošais. Minētā Sistēma vērtējama kā **ļoti nozīmīga** valstij, jo pašlaik, izmantojot SIA „Lursoft” izstrādāto un uzturēto Sistēmu, Uzņēmumu reģistrā tiek vesta lielākā daļa no reģistriem (piem. komercreģistrs, uzņēmumu reģistrs u.c.). Tātad pat īslaicīgi Sistēmas lietošanas pārtraukumi apgrūtinātu vai pat padarītu neiespējamu Uzņēmumu reģistram noteikto funkciju izpildi. Ņemot vērā šo būtisko apstākli, nekādā gadījumā nav pieļaujama situācija, kad Sistēmas lietošana tiktu apgrūtināta vai pat pārtraukta. Tāpat Līguma izbeigšana var radīt finansiālas sankcijas par Līguma izbeigšanu pirms termiņa. Šī Līgumā noteiktā maksa sastāda – 600 000 Ls par Sistēmas vērtību, kā arī 6% no šīs summas par katru līdz Līguma termiņa beigām atlikušo gadu. Turklāt jāņem vērā, ka Līguma darbības laikā Sistēmā ir veikta virkne būtisku uzlabojumu un Sistēmas jaunu moduļu izstrāde, par ko atsevišķa samaksa SIA „Lursoft” nav veikta, rēķinoties, ka Līguma darbība netiks pārtraukta. Lai arī Līguma noteikumi neparedz SIA „Lursoft” tiesības vienpusēji paaugstināt Līgumā noteikto maksu par Sistēmu, gadījumā, ja Līgums tiktu pārtraukts pirms termiņa, SIA „Lursoft” sarunās ar Tieslietu ministriju ir norādījis, ka tiks veikta šo papildus darbu un izstrāžu novērtējums, attiecīgi palielinot sākotnējo Sistēmas vērtību. Līdz ar to Līguma pārtraukšanas gadījumā valstij varētu rasties arī ievērojami finanšu zaudējumi. Tāpat nāktos ieguldīt milzīgus finanšu līdzekļus jaunas alternatīvas sistēmas iegādei, kā arī tās turpmākai uzturēšanai.

Līgums jau šobrīd nosaka SIA „Lursoft” pienākumu nodrošināt Sistēmas nepārveidotu datu izsniegšanu pašvaldībām, valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī VSIA „Latvijas Vēstnesis” saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, tādēļ Tieslietu ministrijas ieskatā šis Līgumā minētais uzskaitījums būtu papildināms vēl ar vienu Sistēmas datu saņēmēju - Uzņēmumu reģistra informācijas atkalizmantotāju.

Direktīvas 2003/98/EK 11.panta otrā daļa paredz izņēmumu un atļauj piešķirt ekskluzīvas tiesības, bet tikai tāpēc, lai sniegtu pakalpojumus sabiedrības interesēs. Ņemot vērā minēto 2007.gada 22.maijā ir izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.338 „Kārtība, kādā tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības informācijas atkalizmantošanai un publiskota informācija par šādu tiesību piešķiršanu” (turpmāk – MK noteikumi Nr.338). Tātad pastāv iespēja, ievērojot MK noteikumus Nr.338 iekļauto procedūru, piešķirt SIA „Lursoft” šīs ekskluzīvās tiesības arī pēc 2008.gada 31.decembra tādā apjomā, kādas bija SIA „Lursoft” noteiktas saskaņā ar Līguma noteikumiem. Turklāt Līgumā iekļautās vienošanās būtu iespējams novērtēt kā tādas, kas vērstas uz to, lai sniegtu pakalpojumus sabiedrības interesēs. Šāds risinājums novērstu tikai direktīvas

DIENESTA VAJADZĪBĀM

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

NAV KLASIFICĒTS

2003/98/EK iespējamo pārkāpumu, taču tas nenodrošinās progresīvu informācijas atkalizmantošanas risinājumu.

3. Turpmākās rīcības apraksts

Nemot vērā iepriekšminēto, kā visatbilstošākais situācijas risinājums, kas nodrošinātu gan direktīvas 2003/98/EK prasību pilnīgu pārņemšanu un ievērošanu, gan neapdraudētu Uzņēmumu reģistra funkciju izpildi, būtu **vienošanās ar SIA „Lursoft” par Līguma grozījumiem, kas nodrošinātu pilnīgu direktīvas 2003/98/EK nosacījumu ieviešanu arī praksē.**

Tieslietu ministrija ierosina papildināt Līgumu ar nosacījumu, ka Uzņēmuma reģistra Sistēmā ievadītie dati elektroniski nepārveidotā veidā var tikt nodoti trešajām personām, t.i. informācijas atkalizmantotājiem saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Par šo nepārveidoto datu nodošanu informācijas atkalizmantotājam tiktu slēgta atsevišķa trīspusēja vienošanās par datu nodošanu/saņemšanu, kuru slēgtu SIA „Lursoft”, Uzņēmumu reģistrs un informācijas atkalizmantotājs. Minētās vienošanās pamatprincipi:

- 1) Atkalizmantotājam tiek nodoti nepārveidoti Uzņēmumu reģistra dati – Uzņēmumu reģistra kārtotajos reģistros uz likuma pamata reģistrētās ziņas;
- 2) Tiek skaidri definēts nododamo ziņu apjoms – visu Uzņēmumu reģistra vesto reģistru dati vai daļa no tiem, proti, tiek sastādīts nododamo datu saraksts, kas tiek publicēts atbilstoši direktīvas 2003/98/EK prasībām;
- 3) Tiek definēta datu nodošanas regularitāte un laiks, kad dati tiek nodoti (piemēram, reizi darba dienā darba dienas beigās);
- 4) Maksa, ko maksā atkalizmantotājs par datu saņemšanu, sastāv no divām daļām:
  - a. līgumcenas, par ko vienojas SIA „Lursoft” kā Sistēmas īpašnieks ar atkalizmantotāju, kas kompensē izmaiņas Sistēmas darbībā (kvalitatīvās un kvantitatīvās izmaiņas);
  - b. maksājuma (licences) par informācijas nodošanu atkalizmantošanai, ko normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apstiprina Ministru kabinets ne retāk kā reizi divos (2) gados. Plānotais maksājuma (licences) apmērs vienam informācijas atkalizmantotājam tiks aprēķināts, sagatavojot attiecīgos normatīvos aktus šī maksājuma noteikšanai.

Daļēji par SIA „Lursoft” sniegto pakalpojumu Tieslietu ministrija sniedz SIA „Lursoft” maksas pakalpojumu – Uzņēmumu reģistra sistēmas datu atkalizmantošanu, bet pārējā summa par SIA „Lursoft” sniegto pakalpojumu tiks apmaksāta no to personu veiktajiem maksājumiem, kuri vēlēties saņemt minēto

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

maksas pakalpojumu - Uzņēmumu reģistra datu saņemšanu atkalizmatošanai. Šāds modelis nepieciešams, lai SIA „Lursoft” nezaudētu ekonomisku interesi turpināt Līguma darbību. Sarunās ar Tieslietu ministriju SIA „Lursoft” norādīja, ka Uzņēmumu reģistra Sistēmas uzturēšana un papildināšana SIA „Lursoft” gadā izmaksā aptuveni LVL 1 000 000 (viens miljons latu). Savukārt, ja jebkurai citai trešajai personai tiek radīta iespēja piekļūt visiem Sistēmas datiem par samaksu, kas mazāka par SIA „Lursoft” izmaksām Sistēmas uzturēšanā, tad SIA „Lursoft” arī secinās, ka lētāk datus ir iegūt kā jebkurai trešajai personai – tos pārktot par naudu, un nevis iegūstot apmaiņā pret Sistēmas datiem.

Pašlaik pārrunu rezultātā SIA „Lursoft” pārstāvji ir norādījuši, ka ir gatavi turpināt sarunas par Līguma grozījumiem, lai sarunu rezultātā vienotos par jēdzienu - Sistēmas nepārveidotie dati, informācijas atkalizmantotājs - precīzu definīciju, vienlaikus norādot, ka konkrētu atbildi varēs sniegt tikai pēc piedāvājuma saņemšanas, kurā konkrēti būtu norādīti visi piedāvājuma nosacījumi – gan nododamo datu apjoms, struktūra, formāts un nodošanai izmantojamie kanāli, kā arī paredzēto maksu apmērus, ko maksātu pārējie informācijas atkalizmantotāji. Šāda informācija SIA „Lursoft” nepieciešama, lai izvērtētu paredzēto Līguma izmaiņu, kā arī jaunā līguma slēgšanas ekonomiskos aspektus.

4. Piedāvātā rīcība pēc Līguma darbības beigām

Ņemot vērā to, ka Līguma darbības termiņš ir 2011.gada 7.augusts, Tieslietu ministrija plāno pirms Līguma termiņa beigām – 2009.gadā - sagatavot risinājumu, lai, beidzoties Līguma termiņam, tiktu nodrošināta spēkā esošajiem tiesību aktiem, valsts un sabiedrības interesēm atbilstoša Uzņēmumu reģistra Sistēmas uzturēšana un papildināšana. Kā viens no risinājumiem, šobrīd tiek apsvērta iespēja, ka Tieslietu ministrija veiks publisko iepirkumu – atklātu konkursu par tiesībām izveidot un uzturēt automatizētu sistēmu Uzņēmumu reģistra datu reģistrācijai, to publiskuma un tālākas izplatīšanas nodrošināšanai gan individuālām vajadzībām, gan arī atkalizmantošanai komerciālos nolūkos. Lai rastu valsts un sabiedrības interesēm optimālāko risinājumu, var tikt izvērtētas vairākas iespējas un sadarbības veidi, piemēram, Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā veikts publiskais iepirkums, publiskā un privātā partnerība, t.sk. koncesijas līgums, kā arī valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšana.

5. Ministru kabinetā pieņemamie lēmumi.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Tieslietu ministrija ierosina atbalstīt piedāvāto risinājuma variantu, vienlaikus nosakot pienākumu tieslietu ministram, iesaistot Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra un Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta pārstāvjus, izpildīt piedāvātajā risinājumā iekļautos uzdevumus, t.sk. vest pārrunas ar SIA „Lursoft” par Līguma izmaiņām un nodrošināt no atbalstītā risinājuma izrietošo saistību

DIENESTA VAJADZĪBĀM

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

NAV KLASIFICĒTS

līdz 2011.gadam. Ja pārrunu laikā neizdodas vienoties ar SIA „Lursoft” par piedāvātajām Līguma izmaiņām, tad apkopot SIA „Lursoft” izteiktos piedāvājumus un rast citu normatīvajiem aktiem atbilstošu risinājumu Direktīvas 2003/98/EK mērķa sasniegšanai.

Pielikumā:

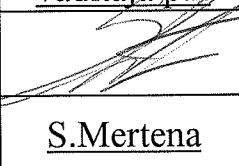
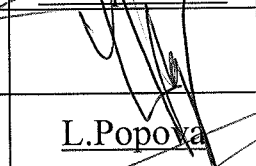
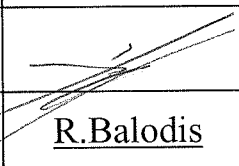
- 1) Izraksts no 2001.gada 13.februāra Ministru kabineta sēdes protokola Nr.7, 34.§ uz 1 lapas;
- 2) 2001.gada 6.februārī Tieslietu ministrijas sagatavotā informācija par nepieciešamā finansējuma nodrošinājumu Komerclikuma spēkā stāšanās nosacījumu izpildei uz 8 lapām;
- 3) 2001.gada 12.februārī Tieslietu ministrijas sagatavotā papildus informācija par nepieciešamā finansējuma nodrošinājumu Komerclikuma spēkā stāšanās nosacījumu izpildei uz 6 lapām;
- 4) 2007.gada 25.oktobra Eiropas Komisijas atbildes vēstule uz 2 lapām;
- 5) 2008.gada 4.jūlija SIA „Lursoft” vēstule uz 4 lapām.

Tieslietu ministrs

G.Bērziņš

28.08.2008. 10:03
1859
S.Karelis,
67031701,sandis.karelis@ur.gov.lv

<u>Valsts sekretārs</u>	<u>Juridiskā dienesta vadītāja p.i.</u>	<u>Par kontroli atbildīgā amatpersona</u>	<u>Atbildīgā amatpersona</u>
 <u>M.Lazdovskis</u>	 <u>S.Mertena</u>	 <u>L.Popova</u>	 <u>R.Balodis</u>

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

TMzino_280808_Di_DienVaj; Informatīvais ziņojums par 2003.gada 17.novembra direktīvas 2003/98/EK piemērošanu Latvijā

NAV KLASIFICĒTS